

Möte med LSS-rådet

Dag: 13 november 2024

Ordförande: Asal Gohari

Tjänsteperson: Isabel Anheller

Sekreterare: Isabel Anheller

Telefon: 018 726 00 13

E-post: isabel.anheller@ uppsala.se

Personer som är med på mötet

Asal Gohari, ordförande.

Politiker i partiet Socialdemokraterna

Catarina Bernet, vice ordförande.

Från organisationen FUB Uppsala,

Knivsta.

Lars-Håkan Andersson, ledamot.

Politiker i partiet Vänsterpartiet.

Magnus Åberg, ledamot.

Från Riksförbundet för

rörelseförhindrade barn och ungdomar,

RBU Uppsala.

Michael Jestin, ombudsman.

Från förbundet Funktionsrätt Uppsala.

Jonas Wik, ledamot.

Från föreningen Autism Uppsala län.

Pia Ek, ledamot.

Från organisationen FUB Uppsala,
Knivsta.

Annie Matsson, ledamot.

Från föreningen Autism Uppsala.

Saga Karlsson, ersättare.

Politiker i partiet Miljöpartiet.

Birgitta Anér, ersättare.

Från föreningen Autism Uppsala.

Magnus Lindén, ersättare.

Från organisationen FUB Uppsala.

Personer som är bjudna till mötet

Lenita Granlund,

förvaltningsdirektör på vård- och
omsorgsförvaltningen.

Liselotte Engqvist,

avdelningschef på arbete och bostad.

Carl-Filip Tjeder,

fastighetschef på stab Fastighet.

Magdalena Nyman,

avdelningschef på Hälso- och sjukvård.

Josefin Wennberg,

verksamhetschef på Habiliteringen.

Jenny Myhr,

verksamhetschef på Habiliteringen.

Päivi Adolfsson,

forskare på Uppsala universitet,

Institutionen för folkhälso- och

vårdvetenskap.

Punkt 1

Ordförande Asal startar mötet.

Punkt 2

Jonas Wik får ansvar för att kontrollera anteckningarna från dagens möte.

Punkt 3

Punkterna för dagens möte godkänns.
Asal berättar om förra mötet.

Punkt 4

Forskning om personer med intellektuell funktionsnedsättning och kost

(Bilaga 1)

Pia Ek berättar

Kostvanor är ett ord som betyder
den mat och dryck

vi äter och dricker varje dag.

Det är viktigt att äta nyttig mat,
alltså mat som är bra för kroppen.

Onyttig mat

är mat som inte är bra för kroppen.

Det kan vara svårt att veta

vilken mat som både är nyttig att äta

och smakar gott.

All mat som smakar gott

är inte bra för kroppen.

Kroppen kan bli sjuk och svag

om du ofta äter onyttig mat.

Pommes frites, chips och läsk

är exempel på mat och dryck

som är onyttig.

Det ska du äta och dricka sällan.

Grönsaker, frukt, fisk och mjölk

är exempel på mat och dryck

som är nyttig.

Det kan du äta och dricka ofta.

Forskning betyder

att man undersöker något noga,

för att lära sig mer om det.

Pia Ek berättar om forskning.

Forskningen handlar om kostvanor

hos personer med IF

intellektuell funktionsnedsättning,

som bor i LSS-bostäder.

Forskningen är från

Uppsala universitet.

Den visar att personer med IF

behöver få hjälp att äta nyttig mat.

Det är vanligt att personer med IF väger för mycket och får sjukdomar för att de äter mat som är onyttig.

Därför är det viktigt att personer med IF får information från en så kallad dietist. Alltså en person som är expert på mat och jobbar med att hjälpa människor att må bra, genom att ge dem tips på mat som är nyttig.

Saker som gör det svårt för personer med IF att äta bra mat

Dietister kan mycket om nyttig mat, men ofta kan de för lite om personer med IF och autism.

Personal som jobbar i LSS-bostäder kan mycket om personer med IF och autism, men ofta kan de för lite om nyttig mat.

En person med IF som fått tips av en dietist på nyttig mat, kanske inte lyssnar på tipsen.

Då kan den personen ändå äta onyttig mat och bli sjuk.

Dietister, familj till personer med IF och personal på LSS-bostäder, måste jobba mer tillsammans för att hjälpa personer med IF att äta nyttig mat.

Ett bra sätt att hjälpa personer med IF att äta nyttigt är att lära personalen som jobbar på LSS-bostäder mer om nyttig mat. Då kan personalen hjälpa till och ge tips på nyttig mat.

Det är också bra att föräldrar lär sig mer om vilken mat som är nyttig, så att de kan hjälpa sina barn.

Att äta tillsammans med andra kan också vara ett sätt att äta nyttigare mat.

LSS-rådet säger att det finns pärmar på en del LSS-boenden med tips på bra och nyttig mat. Det vore bra om det fanns på alla boenden.

LSS-rådet säger att Uppsala kommun

ska arbeta mer
med frågan om kostvanor
hos personer med IF.

All personal
som jobbar i LSS-gruppboheter
ska också lara sig mer om nyttig mat.
Det ar viktigt att Uppsala kommun
blir battre pa att hjalpa personer med IF
att ata nyttig mat.

Punkt 5

**Magdalena Nyman och Jan-Inge Letto
fran Uppsala kommuns avdelning
Halso- och sjukvard
berattar vad avdelningen jobbar med.**

(Bilaga 2.)

Vard och vardtjanster
kallas olika typer av hjalp du kan fa
nar du ar sjuk, mar daligt
eller har gjort illa dig.

Exempel pa vardtjanster ar:

Hjalp av en lakare

En lakare hjalper dig nar du ar sjuk
eller skadad.

En lakare kan ge dig medicin,

tala om vad du har för sjukdom
och hjälpa dig att bli frisk igen.

Hjälp av en sjuksköterska

En sjuksköterska hjälper läkaren.

De kan ge dig sprutor och ta blodprov
till exempel.

Och ta hand om dig när du är på
sjukhuset eller på vårdcentralen.

Hjälp av en sjukgymnast/fysioterapeut

En fysioterapeut, är samma sak
som en sjukgymnast.

Fysioterapeuten hjälper dig att träna
och göra kroppen starkare
när du har ont eller har skadat dig.

Fysioterapeuten visar dig övningar
som gör att du blir starkare och rör dig
bättre. Det kallas för **rehabilitering**.

Hjälp av en arbetsterapeut

En arbetsterapeut hjälper dig
att hitta smarta lösningar
när du har svårt att göra saker
för att du har en skada eller sjukdom.

Arbetsterapeuten visar hur du
kan använda speciella verktyg
eller övningar,
för att bli starkare

och klara dig bättre själv.

Hjälp av en psykolog

En psykolog pratar med dig om dina känslor och tankar.

Du kan prata med en psykolog när du ofta är väldigt ledsen eller orolig, till exempel.

En psykolog hjälper dig att förstå dina känslor och må bättre.

Hjälp av en dietist

En dietist kan mycket om mat och vilken mat som är nyttig att äta.

En dietist kan hjälpa dig med tips på nyttig mat, som håller dig frisk och stark.

Uppsala kommun ska enligt lag ha

- vanliga vårdtjänster som folk ofta behöver
- ge bra vård till alla
- göra så att det är lätt att få vård i kommunen
- låta den som behöver vård vara med och välja behandling och medicin, till exempel

- låta den som behöver vård vara med och välja hjälpmedel. Rullator och rullstol, till exempel

På avdelningen Hälso- och sjukvård jobbar 350 personer.

De har hand om vården för 5000 personer på:

- särskilt boende
- gruppboendestäder
- socialpsykiatri
- boende från 17 år
- dagverksamhet
- korttidsverksamhet

I Uppsala kommun finns

78 boenden inom LSS

och 24 boenden inom socialpsykiatri.

På boendena jobbar arbetsterapeuter, fysioterapeuter och sjuksköterskor till exempel.

Sjuksköterskorna har ansvar för vården på boendena.

En sjuksköterska kan ge mediciner som en läkare bestämt att en person ska få.

En sjuksköterska kan också ge råd till dem som bor på boendet och ha kontakt med läkare på vårdcentralen, till exempel.

LSS-rådet pratar om begreppen habilitering och rehabilitering.

Habilitering är för dig som har en funktionsnedsättning. Då kan du få hjälp och träning för att klara dig så bra du kan själv. Du kan få hjälp att lära dig nya saker eller bli bättre på något du har svårt med. Du kan få hjälp att prova hjälpmedel och få information om din funktionsnedsättning, till exempel.

Kommunen har ansvar för bashabilitering i vardagen. Det betyder att de kan stötta dig som har en funktionsnedsättning med enklare saker som du gör varje dag.

Regionen har ansvar för habiliteringen för dig som har en funktionsnedsättning och behöver mycket stöd.

Rehabilitering är när du får hjälp att bli bra igen

efter att du har varit sjuk eller skadat dig.

Bryter du benet

och behöver träna för att kunna gå igen,
då är det rehabilitering.

Både regionen och kommunen
kan hjälpa till med rehabilitering.

Kommunen har ansvar för rehabilitering
på de 78 boendena inom LSS
och de 24 boendena inom socialpsykiatri.
Personalen som jobbar med
rehabilitering på boendena,
hjälper de boende att bli bättre efter skador
och klara sig själva så bra som möjligt själva.

Det är vanligt att människor gör sig illa
för att de ramlar.

Därför jobbar personalen också
för att hjälpa de boende att bli starkare
och få bättre balans,
så att de inte ska ramla och göra illa sig.

Just nu testar kommunen
att jobba på ett nytt sätt.

En person, som kallas för samordnare,
får information om alla
som vill ha hjälp med rehabilitering.

Samordnaren ser till så att alla får hjälp.

I 6 månader ska kommunen testa

att jobba så,
och se om det är ett bra sätt att jobba på.

Punkt 6

**Josefin Wennberg,
verksamhetschef habiliteringen
och Jenny Myhr,
verksamhetsområdeschef funktionshinder,
Region Uppsala.**

De berättar om hur Habiliteringen jobbar.

(Bilaga 3.)

Habiliteringen finns i hela Uppsala län
och det är Region Uppsala som har ansvaret
för habiliteringen.

De samarbetar också med Uppsala kommun.

Habiliteringen hjälper barn och vuxna
med olika funktionsnedsättningar
som behöver hjälp i hela sitt liv.

De hjälper:

- vuxna, 18–65 år,
som har en hjärnskada
- barn och vuxna med autism
som har en funktionsnedsättning

- barn och vuxna med autism
som inte har en funktionsnedsättning
- barn och vuxna med IF,
intellektuell funktionsnedsättning
- barn och vuxna
med flera funktionsnedsättningar
- barn och vuxna
med rörelsenedsättning.
Till exempel cerebral pares,
ryggmärgsbråck
och neuromuskulär sjukdom.

Ungefär 170 personer jobbar på
Habiliteringen i Region Uppsala.

De som arbetar på Habiliteringen är:

- dietist
- fysioterapeut
- kurator
- logoped
- psykolog
- sjuksköterska
- specialpedagog
- psykiater
- sekreterare
- arbetsterapeut

- chef

Habiliteringen har flera verksamheter:

- Habilitering för intellektuell funktionsnedsättning och autism
- Habilitering för autism
- Habilitering för rörelsenedsättning
- Habiliteringens medicinska enhet
- Habiliteringen i Enköping/Håbo
- Habiliteringen i Tierp/Älvkarleby
- Habiliteringen i Östhammar

Habiliteringens jobb

Habiliteringen hjälper dig som föddes med en funktionsnedsättning eller fick en funktionsnedsättning som barn.

De hjälper dig så att du ska kunna klara så mycket som möjligt själv.

Du kan få hjälp att lära dig nya saker eller få hjälp att bli bättre på något som är svårt för dig, till exempel.

Vårdprogram

Region Uppsala har nio egna vårdprogram.

Ett vårdprogram är som en guide för läkare och sjuksköterskor.

Det talar om hur de ska ge den bästa vården till en patient med en funktionsnedsättning, till exempel.

Vårdprogrammet berättar hur läkare och sjuksköterskor ska undersöka, och ta hand om patienter på bästa sätt.

Så jobbar Rehabiliteringen

Rehabiliteringen jobbar i 9 steg.

Steg 1: vårdbegäran

En person ber om hjälp från vården.

Steg 2: upprätta vårdbegäran

Rehabiliteringen skriver ner vilken hjälp personen vill ha.

Steg 3: kartläggning

Rehabiliteringen tar reda på information om hur personen mår och vilken hjälp personen behöver.

Steg 4: beslut

Rehabiliteringen, fattar beslut, alltså bestämmer vilken hjälp personen ska få.

Steg 5: upprätta vårdplan

Rehabiliteringen gör en plan för hur de ska hjälpa personen.

Steg 6: utredning

Habiliteringen tar reda på mer om vilken hjälp personen behöver.

Steg 7: behandlande åtgärder

Habiliteringen ger behandling, medicin, till exempel och provar ut hjälpmedel, en rollator, till exempel.

Steg 8: utvärdering

Habiliteringen pratar med personen som fått hjälp för att få veta om hjälpen fungerade bra.

Steg 9: vårdåtagande slut

Hjälpen är klar och avslutad.

LSS-rådet pratar om Habiliteringen

På Habiliteringen jobbar det få dietister.

LSS-rådet berättar för Josefin Wennberg och Jenny Myhr, att det är svårt att få sjukvården att fungera bra för personer som fyllt 17 år och har en funktionsnedsättning. Men man pratar om det just nu för att hitta bra lösningar.

Så att personer som fyllt 18 år
och har en funktionsnedsättning,
också kan få bra hjälp.

På Habiliteringens husläkarmottagning
kan personer med
svåra funktionsnedsättningar få hjälp.

De flesta som får hjälp där,
får också hjälp från kommunen
och Habiliteringen.

Habiliteringens husläkarmottagning
jobbar tillsammans med vårdcentralen
och Habiliteringen.

Namnet "husläkarmottagning" är inte så bra.

När det heter så, kan folk tro
att vem som helst kan få hjälp där.

Men det är bara de
som har svåra funktionsnedsättningar
som kan få hjälp där.

Därför ska de byta namn.

Kommentar:

Det finns ett bra samarbete
mellan habilitering, läkare och sjuksköterskor
som hjälper personer med
svår funktionsnedsättning.

Det finns planer på att ha ett stormöte
med läkare och sjuksköterskor
för att fortsätta det goda samarbetet.

Frågor och svar till Habiliteringen

Fråga:

På Habiliteringens webb står det att

Habiliteringen ger behandling.

Men patienter som kommer till Habiliteringen,
får veta att Habiliteringen inte ger behandling.

Om det stämmer att

Habiliteringen inte ger behandling,

borde texten ändras på webben.

Svar från Habiliteringen:

Vi ger behandling.

Vi hjälper till

för att vardagen ska fungera bättre.

Det är en typ av behandling.

Habiliteringen ska diskutera

om de ska skriva på ett annat sätt.

Fråga:

Få personer vet att Region Uppsala

har LSS-handläggare

och att personer med funktionsnedsättning

kan få hjälp med personligt stöd.

Svar från Habiliteringen:

Det är få personer som skickar in

en ansökan om stöd.

En ansökan är när du skriver en text

med information om varför du behöver hjälp.

Fråga:

Jobbar Region Uppsalas LSS-handläggare tillsammans med Uppsala kommuns biståndshandläggare?

Svar från Habiliteringen:

Ja, de jobbar tillsammans ibland.

Kommentar:

LSS-handläggare har bjudit in biståndshandläggare till utbildning. Men biståndshandläggarna har inte visat att de är intresserade.

LSS-rådet diskuterade

LSS-rådet pratade med varandra och diskuterade 3 frågor om vård. Vård är när någon hjälper dig att må bättre när du är sjuk, skadad, mycket ledsen eller har en funktionsnedsättning, till exempel.

Fråga 1.

Vad behöver bli bättre när boenden, habiliteringen och vården jobbar tillsammans?

Fråga 2.

Är det ett bra samarbete mellan specialistvård,

primärvård,
och kommunal vård och omsorg?

Specialistvård,

är när du får hjälp av läkare
och sjuksköterskor som är extra duktiga,
på en särskild sak.

Primärvård,

är vård du får
när du inte behöver vara på sjukhus.
Vård på vårdcentralen, till exempel.

Kommunal vård och omsorg,

är vård du får av kommunen i din vardag.
Det kan vara vård hemma,
hjälp med rehabilitering
och hjälp med hjälpmedel
som en rullstol, till exempel.

Fråga 3.

Vad behöver personalen
som jobbar i vården lära sig
om funktionsnedsättningar?
Behöver de mer kunskap?

Vad LSS-rådet sa

LSS-rådet sa att
personal som jobbar i vården
och på Habiliteringen

behöver lära sig mer om autism.

De sa också att vården måste bli bättre på att anpassa sig efter individen.

Alltså att se vad varje person behöver hjälp med.

Vården måste också bli bättre på att fråga dem som bor i Uppsala vad de tycker.

Och bli bättre på att fråga personer med funktionshinder vad de tycker och lyssna på dem.

Många som har autism tycker att det är svårt att gå till vårdcentralen.

Personer som bor på gruppboenden kan få hjälp av personalen som känner dem, så att det blir lättare att gå till vårdcentralen.

Det är viktigt att personalen också lär känna familjen till dem som bor på boenden.

Många känner att de inte får den hjälp de behöver när de söker hjälp av vården.

Många känner att de blir skickade runt mellan olika ställen när de söker hjälp från vården.

Det är skillnad på att bara få veta

var man ska gå
och att få hjälp att hitta var man ska gå.

Punkt 7

Plan för bostäder och lokaler

Carl-Filip Tjeder berättar.

(Bilaga 4.)

Det fattas ungefär 22 stycken

LSS-gruppbostäder

i Uppsala kommun just nu.

Det är väldigt mycket.

Därför är det viktigt att Uppsala kommun

bygger fler LSS-gruppbostäder.

Lenita berättar att förvaltningen jobbar hårt

för att bygga fler LSS-gruppbostäder.

Kommunen kollar om det går att bygga om

äldreboenden till LSS-bostäder, till exempel.

Omsorgsförvaltningen har haft möte

med Stadsbyggnadsförvaltningen.

Stadsbyggnadsförvaltningen är den

förvaltning som har ansvar för att bygga hus.

Omsorgsförvaltningen

hade möte med Stadsbyggnadsförvaltningen

för att lära dem mer om LSS

och hur LSS-bostäder ska vara byggda,

för att fungera bra för dem som bor där.

Uppsala kommun gör upphandlingar med företag och organisationer.

Det betyder att kommunen frågar flera företag och organisationer om de kan hjälpa dem att bygga LSS-bostäder, till exempel.

Sen väljer kommunen det företag som har det bästa priset och är bäst på att bygga.

Det företaget bygger sen åt kommunen.

Fråga:

Vad händer med upphandlingen med Ersta diakoni?

Svar:

Det är inte klart än, men håller fortfarande på.

Fråga:

Kommunstyrelsen har tagit beslut om upphandling med Uppsalahem.

Vad innebär det?

Svar:

Uppsalahem ska bygga

18 LSS-gruppboheter åt kommunen.

Det är inte klart var de ska ligga.

LSS-rådet säger

att kommunen ska vara ännu tydligare med vad Uppsalahem har för ansvar när de bygger LSS-bostäder.

Fråga:

Varför fattas det så många LSS-gruppbo­städer?
Kan Funktionsrätt göra något åt det?

Svar:

Lokalförsörjningsplanen för år 2025, bestämmer var kommunen ska bygga nya bostäder.

En lokalförsörjningsplan är som en karta som hjälper en stad att planera var byggnader och platser ska finnas. Den hjälper till att bestämma var nya byggnader ska byggas och hur kommunen ska använda sin mark på bästa sätt.

I planerna som finns för varje bostadsområde, alltså för varje del av Uppsala, jobbar kommunen mycket med att ge kunskap om LSS. Kommunen ska försöka hitta fler företag som kan bygga nya LSS-gruppbo­städer.

Fråga:

Finns det parboende för personer med LSS?

Svar:

Det finns ganska stora lägenheter där personer med LSS-beslut kan bo tillsammans.

När kommunen bygger nya LSS-bostäder, kommer det att finnas parboende.

Kommentarer från LSS-rådet

Det är viktigt att kolla på fler alternativ än att bygga nytt.

Att göra om äldreboenden till LSS-bostäder till exempel.

Det finns inga tomma äldreboenden i dag som kan göras om till LSS-bostäder.

Kommunen tittar på andra hus de har för att se om de kan göras om till LSS-bostäder.

Kommunen vill inte ha så många korttidsplatser, alltså LSS-boenden där personer med LSS-beslut bara kan bo en kortare tid.

Punkt 8

Michael Jestin och Pia Ek

från Funktionsrätt berättar

(Bilaga 5)

Pia berättar om Storkonferensen.

Storkonferensen är en gång om året.

Till Storkonferensen kommer politiker

och pratar med personer som

har rätt till hjälp enligt LSS.

Michael Jestin berättar att

nämnden vill göra om äldreboenden

till LSS-boenden.

Punkt 9

På gång just nu

Liselotte Engqvist berättar

Musik med mera har 10-årsjubileum.

Kulturveckan startar.

TV-programmet Frågan är fri

började visas på SVT1, 10 november.

Allt ljus på Uppsala, är en ljusfestival som hålls i Uppsala varje år.

Då visas konstverk gjorda av lampor i olika färger runt om i stan.

I år var Allt ljus på Uppsala 18–24 november.

Då var brukare med som guider och visade runt i stan.

På webbsidan

[Allt ljus på Uppsala 8–24 november 2024](#)

kan du se film

och bilder på hur lamporna såg ut.

Uppsala kommun tar över

10 verksamheter 1 december.

Alla som jobbar i de verksamheterna nu, utom 3 chefer, följer med

och börjar jobba på kommunen i stället.

I andra kommuner

kallas personer som jobbar med LSS för stödpedagoger eller stödassistenter.

Uppsala kommun ska se över

vad vi kallar personer som jobbar med LSS.

Det kan vara bra att det heter samma sak i alla kommuner.

Nya brandregler har kommit.

Brandregler är regler som hjälper oss att vara säkra om det börjar brinna.

De nya brandreglerna ställer högre krav på LSS gruppboendestäder och boendestäder i socialpsykiatri.

När kommunen har kollat

om boendena kan följa de nya brandreglerna har sett att det finns 20 personer som inte kan ta sig ut på en brandstege.

Det är farligt för personerna som bor där om de inte kan ta sig ut om det börjar brinna.

Därför måste de personerna flytta till ett annat boende.

Kålan ordnar aktiviteter på fritiden för vuxna som har ett LSS-beslut.

Kålan lokaler är för små och bara 50 personer kan vara där samtidigt.

Beslut om Kålan ska få större lokaler kommer om 1 månad.

Det ska starta en ny avdelning i vård- och omsorgsförvaltningen.

Den heter

Tidiga och öppna insatser,

men ska nu byta namn.

Vilket namn det blir, är inte klart än.

Punkt 10

LSS-rådets möten 2025

Mötestider för nästa år kommer att skickas ut.

En sammanställning av årets möten

kommer också att skickas ut.

Punkt 11

Mötet avslutas.

Asal tackar för årets sista möte.